
NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)
DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU
WSPÓLNOTOWYM (OZW)
I
DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

---

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP   1.2. KOD OBSZARU   1.3. DATA OPRACOWANIA   1.4. DATA AKTUALIZACJI
B   PLH200008   2001-03   2002-04

1.5. POWIĄZANIA Z INNYMI OBSZARAMI NATURA 2000

KODY OBSZARÓW NATURA 2000

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA ZBIERAJĄCA INFORMACJE:

Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków; T. Świerubska, Zarząd Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

1.7. NAZWA OBSZARU:

Ostoja Suwalska

1.8. WSKAZANIE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

E 22 51 17

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

N 54 15 38

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

6 268,6

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA

146

MAKSYMALNA

275

ŚREDNIA

210

2.5. WOJEWÓDZTWO (REGION ADMINISTRACYJNY)

Kod	Nazwa województwa	%
20	podlaskie	100

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

Nazwa regionu biogeograficznego
Kontynentalny

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzchn	Stan zachow.	Ocena ogólna
3140	twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic	7,20	A	C	A	A
6210	murawy kserotermiczne (priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków)	3,20	B	C	B	C
6230	górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (dotyczy płatów stosunkowo bogatych florystycznie)	0,01	D			
6410	zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	0,01	D			
6430	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe	0,10	B	C	B	C
6510	niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie	2,00	B	C	B	C
7140	torfowiska przejściowe i trzęsawiska	0,80	B	C	B	C
7150	obniżenia dolinkowe i pła mszarne	0,01	A	C	A	C
7220	źródlika wapienne	0,06	A	C	A	B
91D0	bory i lasy bagienne	0,06	D			
91E0	lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	3,20	B	C	B	C

3.2. GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

3.2.c. SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1308 <i>Barbastella barbastellus</i>	P				C	B	C	C
1318 <i>Myotis dasycneme</i>	P				C	B	C	B
1337 <i>Castor fiber</i>	P				B	A	C	A
1355 <i>Lutra lutra</i>	P				C	B	C	C

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1166 <i>Triturus cristatus</i>	P				C	B	C	B
1188 <i>Bombina bombina</i>	P				C	B	C	B

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1149 <i>Cobitis taenia</i>	P				C	B	C	B
1163 <i>Cottus gobio</i>	P				C	B	B	B

3.2.f. BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1032 <i>Unio crassus</i>	P				C	B	C	C
1060 <i>Lycaena dispar</i>	P				C	B	C	B

3.2.g. ROŚLINY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1903 <i>Liparis loeselii</i>	P				C	B	C	C
1939 <i>Agrimonia pilosa</i>	P				C	B	C	B

3.3. Inne ważne gatunki zwierząt i roślin

SSAKI

	Populacja	Motywacja
<i>Alces alces</i>	P	C
<i>Eptesicus serotinus</i>	P	C
<i>Lepus timidus</i>	P	A
<i>Myotis daubentonii</i>	P	C
<i>Nyctalus noctula</i>	P	C
<i>Plecotus auritus</i>	P	C
<i>Sicista betulina</i>	P	C

PŁAZY

	Populacja	Motywacja
<i>Bufo bufo</i>	P	C
<i>Bufo calamita</i>	P	C
<i>Bufo viridis</i>	P	C
<i>Hyla arborea</i>	P	C
<i>Pelobates fuscus</i>	P	C
<i>Rana arvalis</i>	P	C
<i>Rana esculenta</i>	P	C
<i>Rana lessonae</i>	P	C
<i>Rana temporaria</i>	P	C
<i>Triturus vulgaris</i>	P	C

GADY

	Populacja	Motywacja
<i>Anguis fragilis</i>	P	C
<i>Lacerta agilis</i>	P	C
<i>Natrix natrix</i>	P	C
<i>Vipera berus</i>	P	C

RYBY

	Populacja	Motywacja
<i>Coregonus albula</i>	P	A
<i>Coregonus lavaretus</i>	P	A
<i>Cottus poecilopus</i>	P	A
<i>Lota lota</i>	P	A

BEZKRĘGOWCE

	Populacja	Motywacja
<i>Astacus astacus</i>	P	A
<i>Lycaena helle</i>	P	A

ROŚLINY

	Populacja	Motywacja
Anemone sylvestris	P	D
Aquilegia vulgaris	P	D
Arctostaphylos uva-ursi	P	D
Asarum europaeum	P	D
Atropa belladonna	P	D
Baeothryon alpinum	P	A
Campanula latifolia	P	A
Carex chordorrhiza	P	A
Carex limosa	P	A
Carex loliacea	P	A
Carlina acaulis	P	D
Centaureum erythraea	P	D
Chimaphila umbellata	P	D
Cirsium pannonicum	P	D
Corallorhiza trifida	P	A
Dactylorhiza baltica	P	A
Dactylorhiza incarnata	P	D
Dactylorhiza maculata	P	A
Dactylorhiza majalis	P	D
Dactylorhiza ruthei	P	A
Daphne mezereum	P	D
Diphasiastrum complanatum	P	D
Drosera anglica	P	A
Drosera rotundifolia	P	A
Dryopteris cristata	P	A
Epipactis atrorubens	P	D
Epipactis palustris	P	A
Equisetum telmateia	P	D
Eriophorum gracile	P	A
Goodyera repens	P	D
Hammarbya paludosa	P	A
Hedera helix	P	D
Helichrysum arenarium	P	D
Huperzia selago	P	D
Ledum palustre	P	D
Lilium martagon	P	D
Listera ovata	P	D
Lycopodium annotinum	P	C
Lycopodium clavatum	P	C
Malaxis monophyllos	P	A
Matteuccia struthiopteris	P	D
Myriophyllum alterniflorum	P	A
Neottia nidus-avis	P	D
Nuphar lutea	P	D
Nuphar pumila	P	A
Nymphaea alba	P	D
Nymphaea candida	P	A
Orchis mascula	P	A
Platanthera bifolia	P	D
Platanthera chlorantha	P	D
Polemonium coeruleum	P	A

<i>Polypodium vulgare</i>	P	D
<i>Primula elatior</i>	P	D
<i>Primula veris</i>	P	D
<i>Pulsatilla pratensis</i>	P	D
<i>Ribes nigrum</i>	P	D
<i>Stellaria crassifolia</i>	P	A
<i>Trisetum sibiricum</i>	P	A
<i>Viburnum opulus</i>	P	D
<i>Viola epipsila</i>	P	A

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

grunty orne	21,43 %
łąki i pastwiska	3,54 %
złożone systemy upraw i działek	0,19 %
tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych	42,7 %
lasy liściaste	3,66 %
lasy iglaste	15,11 %
lasy mieszane	4,03 %
zbiorniki wodne	9,34 %
SUMA	100 %

OPIS OBSZARU

Obszar obejmuje teren Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Stanowi unikatowy przykład młodego krajobrazu polodowcowego, charakteryzujący się nieregularnym rozmieszczeniem moren czołowych i dennych, wydłużonymi wałami ozów, głębokimi rynnami i dolinami rzeczno-jeziornymi, olbrzymią ilością głazów narzutowych, kilkudziesięcioma jeziorami (22 o powierzchni powyżej 2 ha) i jeziorkami. Na terenie obszaru znajduje się najgłębsze w Polsce i Europie niżowej jezioro Hańcza. Rzeźba terenu została ukształtowana w czwartorzędzie. Występujące na powierzchni terenu osady czwartorzędu, zalegają grubą warstwą, o miąższości dochodzącej do 250-280 m (piaski, żwiry, glina zwałowa, ropy, mułki). Rozległe, otwarte krajobrazy pokryte w większości polami i łąkami, poprzeplatane niewielkimi kompleksami leśnymi, bagnami, jeziorami i rzekami tworzą ogromną różnorodność siedlisk, warunkującą bogactwo florystyczne i faunistyczne terenu.

4. OPIS OBSZARU

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Obszar charakteryzuje się bogatą, urozmaiconą rzeźbą polodowcową. Związana z nią jest mozaika siedlisk, wśród których zidentyfikowano 11 rodzajów z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, choć występują one na niewielkich powierzchniach. Najcenniejsze z nich są jeziora oligotroficzne. Bogata flora roślin naczyniowych liczy około 650 gatunków, w tym liczne relikty polodowcowe. Występują tu bogate populacje 2 gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz jedyne w Polsce stanowisko glonu *Chara strigosa*. Na obszarze tym stwierdzono tak że 10 gatunków zwierząt z II Załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki prawnie chronione w Polsce.

4.3. ZAGROŻENIA

Podstawowe zagrożenia dla wartości przyrodniczych obszaru stanowią: presja budownictwa, szczególnie nad brzegami jezior, wydobywanie piasku, żwiru i głazów narzutowych, eutrofizacja wód oraz nielegalne odprowadzanie ścieków przydomowych i z gospodarstw rolnych. Pewne niebezpieczeństwo stanowiłoby również ewentualne rozpoczęcie eksploatacji złóż rud polimetalicznych.

4.4. STATUS OCHRONNY

Obszar w granicach Suwalskiego Parku Krajobrazowego z 3 rezerwatami przyrody: Głazowisko Łopuchowskie (15,9 ha; 1988), Głazowisko nad Czarną Hańczą (1 ha; 1972), Jezioro Czarna Hańcza (304 ha; 1963); 5 użytkami ekologicznymi oraz 37 pomnikami przyrody.

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI

Ok. 20 % obszaru zajmuje własność Skarbu Państwa, a ok. 80 % to własność prywatna.

4.6. DOKUMENTACJA - ŹRÓDŁA DANYCH

Atlas herpetologiczny Polski. Dbase. IOP PAN, Kraków.

Jackiewicz M. 1978. Rozmieszczenie *Succinea elegans* Risso i *Succinea sarsi* Esmark w Polsce (Gastropoda, Pulmonata). *Fragm. Faun.* 23: 243-257.

Jankowski W. 1991. Różnorodność roślinności i jej konsekwencja dla ekosystemu łąkowego. Różnowiekowe łąki Suwalszczyzny. SGGW, Warszawa.

Kawecka A. 1991. Rośliny chronione, rzadkie i zagrożone w Suwalskim Parku Krajobrazowym i na terenach przyległych. *Parki Nar. Rez. Przyr.* 10(3-4): 93-109.

Każmierczakowa R., Zarzycki K. (red.). 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. *Inst. Bot. PAN, Inst. Ochr. Przyr. PAN, Kraków.*

Panfil J. 1985. Pojezierze Mazurskie. Ser. Przyroda Polska. Wiedza Powsz., Warszawa. ss. 185.

Podbielkowski Z., Tomaszewicz H. 1977. Roślinność jezior Suwalskiego Parku Krajobrazowego. *Monogr. Bot.* 55.

Sokołowski A. W. 1973b. Zbiorowiska leśne Suwalskiego Parku Krajobrazowego. W: B. Czeczuga (red.). *Przyroda Białostoczyzny. Prace Białostoc. Tow. Nauk.* 19: 67-83.

Sokołowski A. W., Kawecka A. 1984. Zbiorowiska murawowe Suwalskiego Parku Krajobrazowego. *Fragm. Flor. Geobot., IBL. Białowieża.* 30: 287-290.

Sokołowski A. W., Kot 1996. *Przyroda Województwa Suwalskiego.*

Walczak M., Lubelska T., Radziejowski J., Smogorzewska M. 1993. Obszary chronione w Polsce. *Inst. Ochr. Środ., Oddz.*

Warszawa. Msc. ss. 229.

5. STATUS OCHRONNY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. DESYGNOWANE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

PL02	5,1 %
PL03	100,0 %

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI TERENAMI:

desygnowanymi na poziomie krajowym lub regionalnym

kod	forma ochrony	nazwa	kod obszaru	typ relacji	%
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Głazowisko Łopuchowskie</i>		+	0,3
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Głazowisko nad Czarną Hańczą</i>		+	0,0
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Jezioro Czarna Hańcza</i>		+	4,8
PL03	Park Krajobrazowy	<i>Suwalski</i>		=	100,0

5.3. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES:

kod	forma ochrony	nazwa	kod obszaru	typ relacji	%
PL30	Ostoja CORINE Biotopes	<i>Jezioro Hańcza</i>	<i>G03200800</i>	+	7,2

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU **I INNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA TEN OBSZAR**

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY

Wpływy i działalność na terenie obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
101	<i>zmiana sposobu uprawy</i>	A		-
102	<i>koszenie / ścinanie</i>	B		+
110	<i>Stosowanie pestycydów</i>	B		-
120	<i>Nawożenie /nawozy sztuczne/</i>	B		-
140	<i>Wypas</i>	B		+
141	<i>zarzucenie pasterstwa</i>	B		-
161	<i>zalesianie</i>	A		-
180	<i>Wypalanie</i>	B		-
200	<i>Hodowla ryb, skorupiaków i mięczaków</i>	B		-
220	<i>Wędkarstwo</i>	B		0
230	<i>Polowanie</i>	C		0
243	<i>chwytanie, trucie, kłusownictwo</i>	B		-
251	<i>plądrowanie stanowisk roślin</i>	B		-
300	<i>Wydobywanie piasku i żwiru</i>	B		-
403	<i>zabudowa rozproszona</i>	C		0
421	<i>pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych</i>	B		-
490	<i>Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc.</i>	A		-
500	<i>Sieć transportowa</i>	C		-
501	<i>ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe</i>	B		-
610	<i>Ośrodki edukacyjne</i>	B		+
622	<i>turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych</i>	C		0
701	<i>zanieczyszczenia wód</i>	B		-
900	<i>Erozja</i>	B		-
952	<i>eutrofizacja</i>	B		-
954	<i>inwazja gatunku</i>	C		-

Wpływy i działalność wokół obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
243	<i>chwytanie, trucie, kłusownictwo</i>	B		-
403	<i>zabudowa rozproszona</i>	C		0
421	<i>pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych</i>	C		-
502	<i>drogi, autostrady</i>	B		-
620	<i>Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, uprawiane w plenerze</i>	A		-
701	<i>zanieczyszczenia wód</i>	B		-
954	<i>inwazja gatunku</i>	C		-

6.2. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

ZARZĄDZAJĄCY OBSZAREM (INSTYTUCJA LUB OSOBA):

Zarząd Suwalskiego Parku Krajobrazowego w Malesowiznie-Turtulu, 16-404 Jeleniowo, tel. (0-87) 569-18-01;
Lasy w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, 15-425 Białystok, ul. Lipowa 51, tel. (0-85) 652-04-71;
Nadleśnictwo Suwałki, 16-400 Suwałki, ul. Wojska Polskiego, tel. (0-87) 566-28-78.

ZARZĄDZANIE OBSZAREM I PLANY: